

фізично знищено силами спротиву.

Факти колабораційної діяльності з лютого 2022 р. стали не такими численними порівняно з 2014 р. та переважно відбуваються на основі примусу. Комплекс напрацьованих політико-правових та суспільно-етичних заходів дозволив класифікувати колаборантів та їхню діяльність у сучасних умовах, окреслити реальність їхньої правової відповідальності та унеможливити гібридне трактування їхньої діяльності. У такий спосіб держава отримала чіткий алгоритм дій із гуманітарної деокупації своєї території.

Список використаних джерел

1. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX–XX століття : навч. посібник. Київ : Генеза, 2000. 249 с.
2. Патриляк І. Тотальна війна на винищення: окупаційний режим Німеччини та її союзників в Україні (1941–1944 рр.) // Від Рейхстагу до Івдзими. Україна та українці у Другій світовій. Харків : Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2017. 352 с. С. 72–100.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність : Закон України від 03.03.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2108-20#n12>.
4. Rishennia Velykoї Palaty pro pryiniatnist spravy Ukraina ta Niderlandy proty Rosii – shchodo litaka reisu MH17 ta konfliktu na skhodi Ukrainy, nadalі bude rishennia po suti (Ukrainian version). HUDOC. URL : <https://hudoc.echr.coe.int/eng-press#%20>.

Анна МАКСИМОВА

викладач кафедри міжнародних відносин та соціально-гуманітарних дисциплін Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
кандидат наук з державного управління

ШЛЯХИ УТВОРЕННЯ НОВОЇ ЛЕКСИКИ У БРИТАНСЬКІЙ ПРЕСІ

Інтенсивні темпи технологічного розвитку вплинули на мову за різними аспектами. Діджиталізація є головною характеристикою XXI століття, що подвоїло швидкість словотвору в усіх галузях. Як наслідок, мова є живим та складним механізмом, що, з одного боку, перебуває у постійному русі, з іншого – зберігає ознаки стабільності та цілісності як основний засіб комунікації. Очевидно, саме тому питання про мовну змінність, суть, чинники та тенденції мовної еволюції є та буде одним із центральних у лінгвістичній науці. Головною тенденцією сьогоденного розвитку є поява неологізмів. Це цілком закономірний процес, пов'язаний із динамічним розвитком

суспільства, зокрема, науки, техніки, медицини, туризму, освіти тощо. До того ж, старі слова використовуються у новому значенні (тобто надаються нові значення існуючим словам або словосполученням). Неологізми особливо корисні при виявленні нових винаходів, нових явищ чи старих ідей, що мають новий культурний контекст.

Питання словотворення та функціонування неологізмів у англійській мові завжди привертало увагу таких дослідників, як Ю. Зацний, Ф. Буслаєв, В. Гак, В. Костомаров, М. Покровський, Е. Поліванов, А. Потебня, Л. Якубінський, М. Белозьоров, Д. Василенко, О. Головка, Т. Добровольська, Н. Лавров, А. Семенчук, О. Чирвоний.

Усі вони зазначають, що англійська мова стрімко розвивається і в ній постійно з'являються нові слова та вирази. Наскільки нам відомо, неологізми ще недостатньо вивчені лінгвістами, що пов'язане з динамічним розвитком суспільства. Лексика, як найрухоміший пласт мови, найбільш чуйно реагує на всі зміни в соціальній, культурній та інших сферах життя мовця колективу, адже саме слово є «дзеркалом життя». Таким чином, актуальність проведеного дослідження не викликає сумнівів.

Метою дослідження є збір, аналіз та класифікація неологізмів британської преси 2019–2023 рр. за тематичним принципом

Міжнародною мовою стала англійська, що інтегрується в усі сфери життєдіяльності, про що зазначають Т. Іщенко, І. Нікітіна, акцентуючи увагу на STEM технології, в якій важлива роль відводиться доброму знанню англійської мови. «Основні аспекти стратегії навчання STEM, яка надає студентам переважно міждисциплінарний підхід до навчання» [5, с. 108].

Знання іноземної мови є важливим для розбудови ефективної системи державного управління в Україні. Так, А. Максимова зазначає, що від ефективності стратегічного управління у сфері державного управління та використання його управлінського потенціалу залежить сталий розвиток держави, забезпечення її національної сили та могутності, раціональне використання ресурсів для досягнення стратегічних цілей [3, с 1]. Під час розвитку критичного мислення доцільним є запровадження зарубіжного досвіду. Зокрема, О. Головіна зазначає, що критичне мислення визнано основною компетентністю майбутнього, що пов'язане з трендом світового розвитку – переходом до інформаційного суспільства [2, с. 80].

Розвиток мови значною мірою зумовлений трансформацією її словотвірної системи, становленням нових словотвірних моделей та зміною наявних, збільшенням або зменшенням їхньої продуктивності й багатьма іншими чинниками словотвірного процесу. Процес утворення нових слів віддзеркалює у мові потреби суспільства у вираженні нових понять, що є своєрідним продуктом розвитку науки, техніки, культури, суспільних відносин тощо. Причини виникнення нових слів лінгвісти пов'язують із новими відкриттями, поглибленням уявлення про раніше відомі факти та явища дійсності.

Нижче наведено класифікацію неологізмів британської преси за 2019–2023 рр. за способами творення (табл. 1).

Таблиця 1. Шляхи творення англійських неологізмів британської преси

№	Назва способу творення	Кількість
1	Словосполучення	76
2	Телескопія	35
2	Словоскладання	20
3	Аффіксація	16
4	Аббревіація	7
5	Скорочення	1
6	Конверсія	1
7	Розширення значення слова	1

Аналіз даних табл. 1 дозволив дійти висновку, що основним способом словотворення у британській пресі 2019–2023 рр. є нова фразеологія, що утворюється за допомогою словосполучень.

Так, у британській пресі можна знайти такі приклади **словосполучень**:

1) **book stuffing** – автор, який сам публікує матеріал, оплата якого здійснюється за кожну сторінку;

2) **anxiety economy** – багатство, створене шляхом виготовлення або продажу продуктів для зменшення споживання;

3) **grey tsunami, silver striver** – словосполучення для позначення людей похилого віку (набули популярності у зв'язку зі старінням нації).

Метонімія – це троп, заснований на асоціації за суміжністю: замість назви одного предмету вживається назва іншого, пов'язаного з першим постійним внутрішнім або зовнішнім зв'язком [1, с. 11].

Метафора – приховане порівняння, засноване на асоціації за подібністю, що здійснюється шляхом застосування назви одного предмета до іншого і виявляє у такий спосіб певну важливу рису іншого [1, с. 9].

Зі структурної точки зору велика кількість нових словосполучень утворена за типовою моделлю прикметник+іменник, приміром, такі:

– **functional fitness** – фізичні вправи, що включають рухи під час виконання щоденних завдань;

– **incidental fitness** – умова бути фізично сильним та здоровим як результат активної щоденної рутини (наприклад, підйом сходишками замість застосування ліфту);

– **impact exercise** – діяльність, що об'єднує спортивну діяльність, таку як біг на марафоні, з роботою на робочому місці, що є корисним для людей, які живуть на одній території;

– **collab house** – великий дім, у якому люди, які працюють у соціальному середовищі, живуть та працюють разом;

– **impressive yoga** – різновид йоги, що супроводжується релаксовими звуками та картинками.

Словосполучення, утворені шляхом метонімічного переносу значення:

– **silver striver** – хтось, хто продовжує працювати після того, як вийшов на пенсію;

– **grey tsunami** – велике число людей у світі в XXI ст., які живуть довше, або генерація baby boomer, що досягла похилого віку;

– **generation scroll** – спосіб, у який люди дивляться телевізор, читають новини, переважно на комп'ютері або мобільному телефоні;

– **social bubble** – маленька група людей, яким дозволяється бачити одне одного після спрощення карантинних заходів під час COVID-19;

– **corona corridor** – територія, якою дозволяється подорожувати, зокрема пункт призначення, після спрощення карантинних заходів під час COVID-19.

Словосполучення, утворені шляхом метафоричного переносу значення:

– **fitness snacking** – постійне підтримування себе у формі шляхом виконання у короткі проміжки фізичних вправ;

– **ghost gear** – приладдя для риболовлі, такі як сітки та вудки, що заборонені в океані;

Отже, нова фразеологія охопила всі сфери людського буття та є головною у словотвірних процесах 2019–2023 рр.

Іншим важливим напрямом у словотворенні британської преси є **словоскладання**:

– **superforecaster** – людина, чия робота полягає в тому, щоб передбачити, якими будуть певні події чи ситуації в майбутньому, той, хто може робити це дуже точно;

– **tradwife** – жінка, яка не працює поза домом і яка вважає, що її потреби менш важливі, ніж потреби її чоловіка;

– **sandscaping** – діяльність із додавання великої кількості піску на існуючий пляж, щоб спробувати запобігти ерозії берегової лінії або зменшити її;

– **cli-fi** – книги, фільми тощо про погані події, що відбуваються через зміну клімату, такі як лісові пожежі та посухи;

– **powerband** – стиль широкої пов'язки, котрий, як кажуть, носили переважно молоді жінки з вищого класу;

– **snooptech** – цифрові інструменти та обладнання, що дозволяють компаніям контролювати діяльність своїх працівників, наприклад, читати вміст їхніх електронних листів;

– **keymash** – рядок випадкових символів, що натискаються на клавіатурі комп'ютера, аби сигналізувати про гнів, розчарування тощо.

Вагоме місце у словотворенні неологізмів британської преси протягом 2019–2023 рр. займає словоскладання, проте воно поступається новій фразеології.

Важливе місце в утворенні нової лексики у британській пресі також займає **телескопія**, що є одним із перспективних способів словотворення:

- **edupreneur** – підприємець, який працює у галузі освіти;
- **janxiety** – відчуття нещастя та занепокоєння, котрі люди часто мають на початку нового року;
- **seacuteria** – асортимент холодної риби та молюсків, приготовлених різними способами;
- **twixmax** – дні між Різдом і Новим роком.

Окрім словосполучень, телескопії та словоскладання, серед неологізмів у британській пресі відіграє важливу роль аббревіація та афіксація [1, с. 10].

Аббревіація та афіксація як способи словотворення англійських неологізмів також застосовуються в британській пресі. Аналіз неологізмів у британській пресі дозволив виявити таку **аббревіацію**:

WASPI – *abbreviation for Women Against State Pension Inequality: an organization of women born in the 1950s whose pensions were affected by a government decision to raise the retirement age for women from 60 to 65? Or one of the women thus affected* [4].

Цей неологізм слід віднести до напрямку «Human and relatives».

LALS – *abbreviation for low-school, low-sugar, used to refer to a type pf food or drink, or a way of eating, that contains little or no alcohol or sygar* [4].

Цю аббревіацію слід віднести до напрямку «Food».

EGOT – *the achievement of winning an Emmy (TV), a Grammy (music), an Oscar (film), and a Tony (theatre), the four major entertainment awards* [4].

Аббревіацію EGOT слід віднести до напрямку «Life activity», оскільки розваги є невід’ємною частиною людської життєдіяльності.

Специфічним видом скорочення виступає акронімізація. У результаті цього процесу спостерігаємо **акроніми**:

– **HIPPA** – *аббревіатура для позначення випадкової фізичної активності високої інтенсивності: фізична активність, що виконується як частина звичайного повсякденного життя, а не як частина вправ або фітнес-програми* [4];

– **FIRE** – *аббревіатура для позначення фінансової незалежності, раннього виходу на пенсію: спосіб життя, що передбачає наполегливу роботу та заощадження якомога більше грошей протягом 20–30 років, аби мати можливість вийти на пенсію, коли вам буде 40 років* [4];

– **HIIS** – *аббревіатура для позначення інтервалів навантаження високої інтенсивності: фізичне тренування, що складається з коротких періодів інтенсивного навантаження з короткими періодами відпочинку між ними* [4];

– **MAMRI** – *аббревіатура для позначення чоловіка середнього віку з біговою травмою: чоловік, який починає бігати в середньому віці та отримує травму, часто через свою віру в те, що він здоровіший, ніж є насправді* [4].

Аббревіація MAMRI є акронімом, оскільки складається з заголовних літер.

Інший неологізм, *dooring* утворився за допомогою конверсії:

Dooring – тип дорожньо-транспортної пригоди, спричиненої тим, що хтось у автомобілі відкрив двері, не перевіривши, чи безпечно це зробити, що призвело до зіткнення з іншим учасником дорожнього руху [4].

Раніше англійські неологізми створювалися за допомогою суфіксів -er, -less та -ing. У британській пресі 2019–2023 рр. нові слова утворюються шляхом додавання суфіксів -ing, -ism:

– **Smishing** – спроба обманом змусити когось надати особисту інформацію за допомогою текстового повідомлення, що дозволить комусь іншому забрати у нього гроші, наприклад, знявши гроші з його банківського рахунку [4];

– **Sadfishing** – практика написання про свої нещастя чи емоційні проблеми в соціальних мережах, часто у завуальованій формі, щоб привернути увагу та викликати співчуття [4];

– **Textavism** – використання текстових повідомлень, щоб спробувати переконати людей діяти так, аби досягти певного результату, зазвичай політичного чи соціального [4].

Отже, основою творення англійських неологізмів у британській пресі є афіксація, словопоглинання (або телескопія), нова фразеологія, конверсія, розширення значення слова та аббревіація.

У британській пресі 2019–2023 рр. переважають неологізми-словосполучення – їхня кількість складає 76. Саме нова фразеологія є переважаючою тенденцією у процесі створення нових слів, телескопія 35, словоскладання також займає вагомe місце словоскладання та налічує 20. У процесі словотворення нових слів також застосовується афіксація (16 слів), аббревіація (7 слів) та скорочення (1 слово), конверсія (1 слово) та розширення значення слова (1 слово).

Підсумовуючи, зазначимо, що основним способом творення нових слів у британській пресі є нова фразеологія, котра, на нашу думку, в наступному десятилітті буде провідним способом творення англійських неологізмів, витіснивши телескопію на друге місце.

Перспективою подальших наукових досліджень є продовження вивчення словотвірних тенденцій у наступні роки.

Список використаних джерел

1. Андрусак І. В. Англійські неологізми кінця ХХ століття : автореф. дис. ... канд. філ. наук : 10.02.04. Київ, 2003. 14 с.
2. Holovina O., Kamenova, D. Critical and logical thinking formation as the educational competence. *Philosophy, economics and law review*. 2021. Vol. 1. No. 2. P. 78–91.
3. Maksymova A., Syvak T., Makarenko L., Berdanova O., Iyzefovych V., Rachynska O. Antonova O. Public strategic management in Ukraine: innovative approaches to ensuring. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2021. Vol. 24. Special Issue 1. P. 1–9.
4. About words. A blog from Cambridge dictionary. URL : <https://dictionaryblog.cambridge.org/tag/neologisms/>.
5. Nikitina I., Ischenko T. Implementation of STEM education system in Ukraine. *Scientific Journal of Polonia University*. 2022. № 51(2). P. 108–114.